

Europos regionų komiteto nuomonė „Prekybos politikos peržiūra“

(2021/C 175/04)

Pranešėjas:	Willy BORSUS (BE/Renew Europe) Valonijos regiono pirmininko pavaduotojas, ekonomikos reikalų, išorės prekybos, mokslinių tyrimų ir inovacijų, skaitmeninių reikalų, žemės ūkio, teritorijų planavimo, IFAPME (Savarankiškai dirbančių pakaitinio mokymosi ir MVĮ institutas) ir kompetencijos centrų ministras
Pamatinis dokumentas:	COM(2021) 66 <i>final</i> .

POLITINĖS REKOMENDACIJOS

EUROPOS REGIONŲ KOMITETAS

Bendrosios pastabos

1. Iš esmės palankiai vertina vasario 18 d. Komisijos komunikatą, pavadintą „Atvira, tvari ir ryžtinga prekybos politika“; susipažino su šio komunikato išvadomis ir rekomendacijomis, tačiau pažymi, kad jame taip pat yra tam tikrų trūkumų, kuriuos reikės ištaisyti;
2. mano, kad reikia iš esmės persvarstyti prekybos politiką norint užtikrinti derėjimą su Europos žaliojo kurso įsipareigojimais dėl tvaraus ir integracinio augimo, įveikti skaitmeninės pertvarkos keliamus iššūkius, padidinti ES pramonės konkurencingumą, prisidėti prie darbo vietų kūrimo Europoje ir visų piliečių gyvenimo lygio gerinimo; galiausiai pabrėžia, kad prekybos politika turėtų padidinti Europos Sąjungos atsparumą ir užtikrinti jos gebėjimą atlaikyti dabartinius ir būsimus sisteminius sukrėtimus, visų pirma susijusius su klimato kaita, didėjančia geopolitine įtampa ir kitomis pandemijomis ir sveikatos krizių rizika;
3. primena pagrindinių prekybos vaidmenį ES ekonomikoje ir milijonus darbo vietų Europoje, kurios priklauso nuo eksporto už Europos ribų. Prieš COVID-19 krizę 35 mln. darbo vietų Europoje priklausė nuo eksporto, o 16 mln. – nuo užsienio investicijų. Kitaip tariant, viena iš septynių darbo vietų priklausė nuo eksporto;
4. yra susirūpinęs dėl sukrėtimų bangos, kurią tarptautinėse rinkose sukėlė COVID-19 krizė, ir dėl šių sukrėtimų dar labiau pablogėjusios jau anksčiau ir taip blogai vertinamos padėties, kuriai įtakos turėjo padidėjusi geopolitinė įtampa. Remiantis naujausiu Prekybos generalinio direktorato tyrimu, manoma, kad 2020 m. tarptautinės prekybos apimtys turėtų sumažėti 10–16 %; numatoma, kad ES 27 eksportas į trečiąsias šalis sumažės 9–15 %, o tai prilygsta 282–470 mlrd. EUR ⁽¹⁾; su nerimu pažymi, kad, Tarptautinės darbo organizacijos (TDO) vertinimu, dėl COVID-19 pandemijos 2020 m. vien Europoje bus prarasta 12 mln. darbo vietų;
5. pažymi, kad socialinius ir ekonominius sunkumus papildė nuolat didėjančios piliečių abejonės dėl globalizacijos teikiamos naudos paskirstymo vertės grandinėse visuose ekonomikos sektoriuose ir visoje visuomenėje; atsižvelgdamas į tai mano, jog svarbu, kad vietos ir regionų valdžios institucijos, kurios yra arčiausiai piliečių, ir toliau visapusiškai dalyvautų prekybos derybų stebėsenoje ir Komisija su jomis turėtų konsultuotis Europos Sąjungos prekybos susitarimų klausimais; į tai atsižvelgdamas reiškia susirūpinimą dėl požiūrio, kurio neseniai vykusios derybose laikėsi Komisija – po to, kad Europos Sąjungos Teismas priėmė sprendimą byloje dėl Singapūro (2017 m. gegužės mėn. nuomonė 2/15) – siekdama išvengti „mišrių“ prekybos santykių derantis dėl prekybos susitarimų, kurie atspindi tik išimtinės ES kompetencijas;
6. yra tvirtai įsitikinęs, kad tik tvarus verslo modelis, pagal kurį laikomasi ES vertybių, pagrindinių neginčijamų ES teisės normų ir DVT, galės prisidėti prie visų gerovės ir klestėjimo tiek ES, tiek užsienyje;

⁽¹⁾ https://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2020/may/tradoc_158764.pdf

Prekybos politikos ir kitų ES sektorių politikos suderinamumo didinimas ekonomikos gaivinimo sąlygomis

7. mano, kad reikia užtikrinti didesnę Europos Sąjungos prekybos politikos ir žemės ūkio, pramonės, skaitmeninės, konkurencingumo, mokesčių, socialinės, aplinkos, transporto, klimato, energetikos, vystymosi ir sanglaudos politikos, taip pat ES pagrindinių teisių – suderinamumą; apgailestauja, kad Komisijos komunikate šiam skirtingų ES sektorių politikos suderinamumo poreikiui skiriama pernelyg mažai dėmesio;

8. pabrėžia esminį išpareigojimą užtikrinti valdžios institucijų ekonominę laisvę teikti, pavesti teikti ir finansuoti visuotinės ekonominės svarbos paslaugas;

9. pabrėžia, kad svarbu prekybos susitarimuose apsaugoti viešąsias paslaugas ir ypatingos svarbos infrastruktūrą (visuotinės svarbos paslaugas) ir todėl prašo visiškai ir teisiniu požiūriu saugiai išbraukti juos iš visų laisvosios prekybos ir investicijų susitarimų, taigi ir visų investicijų apsaugos nuostatų taikymo srities, pavyzdžiui, taikant teigiamo sąrašo metodą, kuriame būtų išvardijamos sutartinės nuostatos, susijusios su patekimu į rinką, didžiausio palankumo režimu ir nacionalinio režimo taikymu;

10. mano, kad prekybos politikos peržiūra turi būti vykdoma kartu su ES konkurencijos politikos ir Europos pramonės ir inovacijų politikos kryptingomis reformomis, siekiant parenti ES, kaip pasaulinės lyderės, poziciją svarbiausiose srityse; šiuo požiūriu su susidomėjimu laukia atnaujintos ES pramonės politikos strategijos, kurią ketinama paskelbti 2021 m. balandžio mėn.;

11. pabrėžia, kad ES turėtų siekti pasaulinio masto sprendimo dėl skaitmeninių paslaugų apmokestinimo ir kartu užtikrinti tinkamą pasaulinį valdymą ir taisykles; jei per ateinančius mėnesius nepavyks rasti tarptautinio sprendimo, visų pirma EBPO lygmeniu, ES turėtų apsvarstyti galimybę veikti viena;

12. pritaria raginimui į Europos Sąjungos prekybos ar ekonominius susitarimus, laikantis PPO principų ir taisyklių, įtraukti skyrių, kuriame būtų numatytos nuostatos dėl kovos su mokestiniais nusikaltimais, pinigų plovimu ir agresyviu mokesčių planavimu, taip pat mokesčių administratorių bendradarbiavimas. Komisija turėtų įtraukti tokį skyrių į vykstančias derybas ir sutartis, kurios jau galiojo jų persvarstymo metu;

13. pabrėžia, kad, kalbant apie žemės ūkio politiką, kai prekybos politika neužtikrina, jog išorės rinkos atitiktų aukštus europinius tvarumo ir maisto saugos standartus, ji gali rimtai pakenkti vidaus rinkai ir kelti pavojų žemės ūkio sektoriui, ypač jei jis jau ir taip patiria sunkumų, taigi kelti grėsmę ES maisto tiekimui, kuris yra pagrindinis bendros žemės ūkio politikos tikslas, taip pat nuo šio sektoriaus darbuotojų priklausomos Europos teritorijos valdymui; mano, kad peržiūrėta prekybos politika kartu su žemės ūkio politika turėtų padėti išsaugoti bendrą užimtumą, užtikrinti saugumą žemės ūkio bendruomenei garantuojant teisingą darbo užmokestį. Prekybos politika žemės ūkio sektoriuje turėtų užtikrinti tokias pačias sąlygas ir vidaus rinkoje, ir išorės rinkoje, pirmenybę teikiant apsirūpinimui pačioje Europos Sąjungoje, o ne gamybai išorės rinkose. Tuo pačiu metu rinkos vidaus valdymo taisyklės turėtų skatinti mūsų vidaus rinkos įvairinimą konkurencingumui užtikrinti. Tačiau tai neturi pakenkti pastangoms stiprinti sąžiningus prekybos santykius su Afrikos šalimis;

14. apgailestauja, kad Europos Komisijos komunikate nepateikta sprendimų, kaip sušvelninti neigiamą poveikį, kurį prekybos susitarimai gali daryti tam tikriems žemės ūkio sektoriams, kurie jau patiria spaudimą arba yra silpni viduje; ragina apsvarstyti galimybę sukurti paramos labiausiai paveiktiems sektoriams mechanizmą; ypač susirūpinęs dėl galimo neigiamo poveikio, kurio tam tikriems žemės ūkio sektoriams gali turėti ES ir Mercosur asociacijos susitarimo projektas;

15. primena svarbų sanglaudos politikos vaidmenį gerinant Europos Sąjungos teritorijų konkurencingumą tikslinėmis investicijomis, pritaikytomis bet kurios konkrečios teritorijos, ypač izoliuotų ir nutolusių regionų, kuriuose infrastruktūros plėtra ir modernizavimas yra labai svarbūs klausimai, poreikiams pagrindiniuose sektoriuose, tokiuose kaip tinklo infrastruktūra, junglumas, moksliniai tyrimai ir inovacijos, MVL, IT paslaugos, veiksmai aplinkos ir klimato srityje, kokybiškas užimtumas ir socialinė įtrauktis;

16. mano, kad ES prekybos politika neturi apsunkinti ES vystomojo bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis pastangų, ir ragina laikytis subalansuoto požiūrio į sąžiningą laisvąją prekybą silpniausių ekonomikų atvejais;

17. pritaria Europos Komisijos pristatytai teisei priemonei, kuria siekiama spręsti iškraipymų, kuriuos lemia užsienio subsidijos ES vidaus rinkoje, problemą, ir pabrėžia, kad reikia modernizuoti ir atnaujinti Europos konkurencijos taisykles;

18. primygtinai ragina Europos Komisiją parodyti, kad trumpuoju laikotarpiu įmanoma iš esmės modernizuoti Energetikos chartijos sutartį, ją suderinant su Paryžiaus klimato susitarimų tikslais ir integruojant atnaujintą ES požiūrį į investicijų apsaugą; to neatlikus, reikės apsvarstyti tvarkingo ES pasitraukimo iš šios sutarties galimybę;

19. primygtinai ragina Komisiją imtis visų būtinų veiksmų siekiant užtikrinti, kad būtų sparčiai ir tvarkingai nutrauktos likusios ES vidaus dvišalės investicijų sutartys;

Atviro strateginio savarankiškumo modelio kūrimas

20. pabrėžia, kad Europos Sąjungai svarbu išlikti atvira ekonomika ir toliau skatinti laisvą, tvarią, taisyklėmis grindžiamą tarptautinę prekybą, kuri būtų naudinga visiems prekybos partneriams, todėl remia Europos Komisijos pastangas reformuoti PPO. Turi būti siekiama ją atnaujinti ir sustiprinti, pavyzdžiui, modernizuojant jos darbo metodus itin svarbiose srityse ir pašalinant jos taisyklių sąvado spragas, kad PPO galėtų tinkamai reaguoti į dabartinius prekybos iššūkius;

21. pritaria Europos Komisijos pasiūlytam atviro strateginio savarankiškumo modeliui, pagal kurį turi būti vykdoma atvira, tviri ir tvirta prekybos politika, kuri leis išnaudoti ir saugoti mūsų ekonominius privalumus, užtikrinti prieigą prie pagrindinių rinkų ir svarbiausių žaliavų, sudaryti saugias galimybes gauti gyvybiškai svarbias prekes ir paslaugas; kartu perspėja dėl protekcionistinių tendencijų ir pabrėžia, kad Europa turi išlikti strategine pasaulinio masto veikėja, kuri laikosi tarptautinių taisyklių ir yra pasirengusi jas taikyti;

22. mano, kad tokiems veiksams būtina sudaryti mūsų vertės grandinių žemėlapių siekiant nustatyti ir sumažinti strateginių sektorių priklausomybę ir padidinti pažeidžiamiausių pramonės ekosistemų, ypač atokiose ir izoliuotose teritorijose, pavyzdžiui, atokiausiuose regionuose, ir konkrečių sektorių, pvz., sveikatos, gynybos, kosmoso, maisto, skaitmeninio ir svarbiausių žaliavų, atsparumą; atidžiai stebės šiuo metu Komisijos vykdomo darbo, kuriuo siekiama nustatyti strateginės priklausomybės ryšius ir pažeidžiamiausias pramonės ekosistemas, rezultatus;

23. pabrėžia, kad tokie veiksmai gali apimti gamybos ir tiekimo grandinių įvairinimą, strateginių atsargų kaupimą, investicijų ir gamybos rėmimą Europoje, alternatyvių sprendimų paiešką ir valstybių narių pramonės bendradarbiavimo skatinimą;

24. pažymi, kad COVID-19 krizė atskleidė kūrybiškumo ir inovacijų potencialą regioninėse ekosistemose ir paskatino naujus bendradarbiavimo grindžiamus metodus sprendžiant tiekimo problemas, pavyzdžiui, susijusias su medicinos reikmenimis ir vaistų sektoriumi; mano, kad ES turėtų skatinti toliau stiprinti vietos ekonomiką tam tikrose pramonės srityse ir novatoriškas Europos vertės grandines, grindžiamas ekosistemų tarpusavio papildomumu, visų pirma taikydama priemones, skirtas remti subjektų tarpusavio bendradarbiavimą; mano, kad grupių kūrimo politika ir grupių tarpusavio bendradarbiavimas yra naudingi veiksniai siekiant sudaryti kritinę masę ir patenkinti MVĮ poreikius; mano, kad tam tikrų strateginių produktų paklausos kritinės masės sukūrimas ir jos matomumas vidaus rinkoje gali padėti sugrąžinti tam tikrų produktų gamybą ir paskatinti gaminti konkurencingus produktus ES teritorijoje, visų pirma paspartinant novatoriškų sprendimų pateikimą į rinką;

25. primena, kad bendrų Europos interesams svarbių projektų (angl. IPCEI – *important project of common European interest*) įgyvendinimui reikia parengti konkrečius veiksmų planus kiekvienai ES nustatytai strateginei vertės grandinei, nes tai svarbi žaliosios ir skaitmeninės pertvarkos ir Sąjungos lyderystės technologijų srityje stiprinimo priemonė, visų pirma baterijų, mikroelektronikos ir vandenilio srityse;

Tvarus verslo modelis – tai vienintelis modelis galintis prisidėti prie visų gerovės ir klestėjimo tiek ES, tiek užsienyje

26. atkreipia dėmesį į komunikate minimą 15 punktų ES veiksmų plano dėl veiksmingo prekybos susitarimų prekybos ir darnaus vystymosi skyrių įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo peržiūrą; palankiai vertina tai, kad ši peržiūra apims visus svarbius prekybos ir darnaus vystymosi įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo aspektus, įskaitant įsipareigojimų apimtį, stebėsenos mechanizmus, sankcijų už reikalavimų nesilaikymą galimybę, nuostatą dėl esminių elementų, taip pat institucinę struktūrą ir reikiamus išteklius; apgailestauja, kad ši peržiūra ir komunikatas negalėjo būti rengiami koordinuotai, tačiau teigiamai vertina tai, kad šią peržiūrą numatyta baigti anksčiau, iki 2021 m. pabaigos; norėtų, kad šis procesas vyktų kuo skaidriau ir įtraukiau;

27. atsižvelgdamas į tai, mano, kad Europos žaliajame kurse ir Europos socialinių teisių ramstyje nustatyti Europos aplinkos apsaugos, klimato ir socialiniai standartai turėtų būti įtraukti į visus prekybos susitarimus, dėl kurių derasi Europos Sąjunga, ir jie turi būti minimalūs reikalavimai, kurių šalys įsipareigoja laikytis; laikosi nuomonės, kad tai padės šių standartų besilaikančioms Europos MVĮ ir pramonės įmonėms klestėti ir daryti teigiamą poveikį savo prekybos partneriams;

28. mano, kad ES turi laikytis griežtesnės pozicijos žmogaus teisių ir į jos prekybos susitarimus įtrauktų socialinių, aplinkos ir klimato apsaugos standartų atžvilgiu; palankiai vertina tai, kad Komisija sukūrė skundų teikimo mechanizmą, leidžiantį pranešti apie darnaus vystymosi įsipareigojimų pažeidimus; pritaria, kad kiekviena susitarimo šalis savo teisės aktuose ir praktikoje turi laikytis tarptautiniu mastu pripažintų pagrindinių darbo standartų, apibrėžtų pagrindinėse TDO konvencijose, juos skatinti ir veiksmingai taikyti visoje savo teritorijoje;

29. remia Komisijos pasiūlymą Paryžiaus klimato susitarimą padaryti esminiu visų būsimų prekybos ir investicijų susitarimų elementu ir šiuose susitarimuose teikti pirmenybę veiksmingam Biologinės įvairovės konvencijos įgyvendinimui;

30. skatinti veiksmingą prekybos susitarimų įgyvendinimą atlyginant šalims partnerėms, kurios laikosi prekybos ir darnaus vystymosi įsipareigojimų. Prireikus susitarimo šalys turėtų įvesti laipsnišką tarifų mažinimą, atsižvelgiant į veiksmingą prekybos ir darnaus vystymosi skyriaus nuostatų įgyvendinimą, ir nurodyti sąlygas, kurias šalys turėtų įvykdyti, kad tarifai būtų sumažinti, įskaitant galimybę panaikinti šias konkrečias tarifų eilutes, jei tos nuostatos būtų pažeistos;

31. mano, kad sąžiningumo ir darnumo užtikrinimas visiems yra vienintelis būdas prisidėti prie pasaulinių pokyčių, kurių reikalauja didelė dalis piliečių;

32. todėl laukia Komisijos pasiūlymo, kuris turi būti pateiktas 2021 m., kad būtų sukurtas veiksmingas išorės pasienio anglies dioksido mokesčio mechanizmas, kuris atitiktų PPO taisykles ir užtikrintų sąžiningą konkurenciją bendrojoje rinkoje veikiančioms įmonėms ir prisidėtų prie Europos pramonės konkurencingumo; Toks pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas turėtų visų pirma papildyti, o vėliau ilgainiui pakeisti nemokamą CO₂ taršos leidimų suteikimą ir elektros energijos kainos kompensavimą pagrindinėms pramonės šakoms;

33. mano, kad ypatingą dėmesį taip pat reikėtų skirti atsakingo verslumo ir skaidrumo tiekimo grandinėse skatinimui; todėl pritaria šiuo metu Europoje vykdomoms iniciatyvoms, skirtoms stiprinti išsamaus patikrinimo mechanizmus; mano, kad tai yra būtina siekiant sukurti vienodas sąlygas ES vidaus rinkoje;

34. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija paskyrė vyriausiąją už prekybos teisės aktų vykdymo užtikrinimą atsakingą pareigūną, kuriam, be kita ko, pavesta stebėti, ar tinkamai įgyvendinami darnaus vystymosi įsipareigojimai, visų pirma susiję su klimato darbotvarke ir darbuotojų teisėmis; tikisi, kad šiam pareigūnui pavyks sukurti išsamius ir nuolatinius komunikacijos su vietos ir regionų valdžios institucijomis ir pilietine visuomene kanalus; stebės, kad būtų skirti pakankami ištekliai, kurie leistų šiam pareigūnui atlikti jam patikėtas užduotis;

Užtikrinti vienodas sąlygas ES įmonėms

35. mano, kad ratifikuojant ES ir Kinijos visapusišką susitarimą dėl investicijų būtina suteikti papildomų garantijų dėl pagarbos žmogaus teisėms ir socialiniams standartams;
36. pabrėžia, kad svarbu išlaikyti vienodas sąlygas įmonėms, kad jos galėtų konkuruoti vidaus rinkoje ir tarptautiniu mastu pasaulinėse vertės grandinėse; mano, kad būtina sutelkti dėmesį į esamų taisyklių taikymą ir ryžtingiau pasitelkti prekybos apsaugos priemones siekiant kovoti su rinką iškreipiančia praktika trečiosiose šalyse;
37. palankiai vertina Europos Parlamento ir Tarybos susitarimą dėl pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl reglamento, kuriuo siekiama sustiprinti prekybos taisyklių vykdymo užtikrinimą, reaguojant į dabartinę PPO apeliacinio komiteto veikimo aklavietę, ir kuris taip pat bus taikomas dvišaliams ar regioniniams prekybos susitarimams, pagal kuriuos partneris vienašališkai nustato sankcijas ES ir blokuoja susitarimuose numatytą ginčų sprendimo procesą; pabrėžia, kad šiuo reglamentu bus išplėsta ES galimybė taikyti tokias atsakomąsias priemones kaip tarifai, kiekybiniai apribojimai, o viešųjų pirkimų srityje – paslaugoms ir intelektinei nuosavybei; taip pat pritaria Europos Komisijai, kuri nustatė vieno langelio principu grindžiamą sistemą siekiant visus darbo teisių, klimato kaitos ar žmogaus teisių nuostatų pažeidimus nagrinėti taip pat kaip skundus, susijusius su patekimu į mūsų prekybos partnerių rinkas;
38. mano, kad būtina persvarstyti konkurencijos taisykles atsižvelgiant į išorės konkurencingumo problemas, praktiką trečiosiose šalyse ir naujas inovacijų ekosistemų realijas; konkurencija vidaus rinkoje ir MVĮ galimybės patekti į Europos ir pasaulines vertės grandines turi išlikti svarbiausiais subalansuotų, veiksmingų ir nepriklausomų Europos konkurencijos taisyklių aspektais;
39. pritaria nuomonei, kad ES turi pereiti prie aktyvių priemonių, kad būtų užtikrintas abipusisiskumas ir nebūtų protekcionizmo patekiant į trečiųjų šalių viešųjų pirkimų rinkas;
40. pabrėžia, kad tiesioginės užsienio investicijos yra svarbus ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir inovacijų šaltinis, tačiau gali kelti pavojų nacionaliniam saugumui ir viešajai tvarkai jautriuose Europos Sąjungos sektoriuose, todėl nacionaliniu lygmeniu reikia kurti investicijų tikrinimo sistemas;

Geresnis dalyvavimo tarptautinėje prekyboje neigiamų išorinių padarinių numatymas ir atsižvelgimas į juos

41. su susirūpinimu pažymi, kad laisvosios prekybos susitarimai šiuo metu naudingi ne visiems regionams, kad kai kuriems ekonomikos sektoriams dažnai daromas neigiamas poveikis ir kad MVĮ nevisiškai išnaudoja laisvosios prekybos susitarimų teikiamas galimybes ir kad jos labiau nukentčia nuo nesąžiningos konkurencijos, kuriai sąlygas sudaro tam tikros trečiųjų šalių taikomos priemonės; apgailestauja, kad Komisijos komunikate nėra pasiūlymų, kaip sušvelninti galimas neigiamas prekybos susitarimų pasekmes; vis dėlto remia Komisijos ketinimą sukurti specialiai MVĮ skirtas skaitmenines priemones ir e. portalus, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas jų įtraukimui į minėtus susitarimus ir suteikti naujų galimybių dalyvauti viešųjų pirkimų procese ir ištaisyti minėtą nesąžiningą konkurenciją;
42. pritaria Komisijos ketinimui pasiūlyti konkretų teisės aktą, kuris būtinas siekiant užtikrinti, *inter alia*, su prekyba susijusių ES ir Jungtinės Karalystės prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo nuostatų vykdymą;
43. pritaria tam, kad Komisija parengtų kovos su prievartos veiksmais priemonę;
44. pabrėžia svarbų MVĮ vaidmenį ES tarptautiniuose prekybos santykiuose, nes jos sukuria daugiau kaip 58 % viso eksporto iš ES ir daugiau kaip 46 % viso importo į ES ^(?). Šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad reikia veiksmingos ES prekybos politikos, kuria būtų apsaugotos MVĮ, kurios yra daug pažeidžiamesnės ir dažniau susiduria su tarptautinių prekybos santykių nepastovumu nei didelės įmonės; palankiai vertina tai, kad Komisijos komunikate daug dėmesio skiriama MVĮ;

(?) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/International_trade_in_goods_by_enterprise_size#Share_of_SMEs_in_total_trade_28intra_2B_extra-EU.29

45. yra tvirtai įsitikinęs, kad būtina peržiūrėti kiekvieno galiojančio susitarimo poveikio vertinimo modelį ir atlikti išsamius ir nuodugnius poveikio vertinimus (pagal ES sektorius ir subsektorius, geografines zonas (šalis ir (arba) regionus) atsižvelgiant į poveikį MVĮ ir socialiniams, aplinkos, klimato ir pagarbos žmogaus teisėms aspektams), taip pat atlikti apibendrintus visų galiojančių susitarimų poveikio vertinimus (remiantis tais pačiais kriterijais), siekiant užtikrinti, kad Europos Sąjungos prekybos politika būtų naudinga visiems piliečiams; apgailestauja, kad šiam klausimui Komisijos komunikate skiriama mažai dėmesio; pažymi, kad Komisijos komunikate numatyta atlikti tik ES susitarimų poveikio pagrindiniams aplinkosaugos aspektams, įskaitant klimatą, *ex post* vertinimą, taip pat dėti pastangas siekiant geriau suprasti įvairių prekybos politikos sričių poveikį lyčių lygybės aspektams ir atlikti kitas analizes (jos išsamiau nenurodomos) nagrinėjant prekybos politikos poveikį užimtumui ir įvairiems socialinio vystymosi aspektams;
46. mano, kad ypatingą dėmesį reikia skirti sunkumams, su kuriais susiduria MVĮ; pritaria Komisijos pastangoms stiprinti prekybos susitarimų, ypač susijusių su kilmės taisyklėmis, iššifravimo priemones; mano, kad būtina patenkinti MVĮ žinių, kaip patekti į trečiųjų šalių rinkas, poreikį naudojant esamas konsultavimo ir pagalbos paslaugas valstybių narių ir regionų lygmeniu bei prekybos ir pramonės rėmuose ir sudarant daugiau galimybių kreiptis į išorės ekspertus;
47. mano, kad būtų galima labiau naudotis 60 šalių veikiančio Europos įmonių tinklo (angl. EEN), taip pat nacionalinių ir regioninių prekybos skatinimo institucijų tinklo, priklausančio Europos prekybos skatinimo organizacijų asociacijai (ETPOA), veikiančiai 180 šalių, parama, atsižvelgiant į tai, kad viena iš jų užduočių – padėti MVĮ patekti į užsienio rinkas. Be to, ES turėtų įsteigti laisvosios prekybos susitarimų kontaktinius centrus, kurie būtų kuo arčiau MVĮ ir kuriuose būtų atsižvelgiama į principą „visų pirma galvokime apie mažuosius, veikime regionų lygmeniu“, o tam regioninėms prekybos skatinimo organizacijoms turėtų būti suteiktas svarbus vaidmuo;
48. mano, kad įgyvendinant projektą „InvestEU“ būtų naudinga numatyti konkrečius veiksmus, skirtus novatoriškoms MVĮ, norinčioms įsitvirtinti tarptautinėje erdvėje, kad būtų galima tinkamai padengti šio tipo įmonių riziką ir skatinti jų augimą tarptautiniu mastu;
49. mano, kad atsižvelgiant į Europos žaliąjį kursą reikėtų persvarstyti esamą IPEEC tipo valstybės pagalbos sistemą siekiant sudaryti palankias sąlygas investicijoms ir amortizuoti šio pobūdžio įmonių vykdomų bendradarbiavimo ir tarptautinių projektų veiklos sąnaudas. Todėl palankiai vertina tai, kad 2021 m. vasario 23 d. Komisija pradėjo viešas konsultacijas, kurios vyks iki 2021 m. balandžio 20 d. ir kuriose visos suinteresuotosios šalys raginamos teikti pastabas dėl siūlomos tikslinės Komunikato dėl valstybės pagalbos taisyklių, taikomų bendriems Europos interesams svarbiems projektams (BEISP komunikato), peržiūros⁽³⁾.

Bruselis, 2021 m. kovo 19 d.

*Europos regionų komiteto
pirmininkas*

Apostolos TZITZIKOSTAS

⁽³⁾ https://ec.europa.eu/competition/consultations/2021_ipcei/draft_communication_en.pdf. Nuoroda į viešas konsultacijas: <http://bit.ly/3dEFgeM>.